

Osnovne naznake programa predprogramiranja Muzeja grada Koprivnice

Muzej grada Koprivnice s područnim zbir-kama od svojega osnutka, 1951. godine do danas funkcionira kao regionalna muzejska institucija u okviru koje je postav, obzirom na prostorne mogućnosti, ali i dislociranost zbirki, ograničen samo na kronološki i tematski slijed zbivanja, ne težeći osvjetljavanju mjesta prikaza teme ili tomu da pojedini izložak istakne u vremenu i prostoru kao svojevrsni korektiv uobičajenom gledanju. Kronološki slijed, široki (i izvan grada Koprivnice) teritorijalni kontekst i izdvajanje određenih cjelina fundusa uz naznake predstavljanja promjena u kulturnom, društvenom, sociološkom i tehnološkom okviru dobro je polazište u traganju za jasnijom prezentacijom, koji ipak u kombinaciji s prezentacijom teksta, fotografija i dr. ne ostavlja mjestu nužnom poredbenu sistemu izlaganja, didaktičkoj metodi pa i atraktivnosti.

Kao muzej prezentant identiteta grada/regije valja u razdoblju otpočetih priprema arhitektonske adaptacije zgrade predprogramiranjem a potom i čvrstim programom suvremenije muzeološke koncepcije, u relativno, za postojeći fundus, malom prostoru u kontinuitetu razraditi realizaciju toga muzeja kao produkta kolektivne inicijative (dakle multidisciplinarnim timom stručnjaka različitih profila) zasnovane na ideji afirmacije stanovitih društvenih vrijednosti iz prošlosti, putem afirmacije materijalnih i duhovnih vrijednosti kulture i stavljanju tih vrijednosti u »upotrebu« u komunikacijski optičaj.

Baština će trebati biti uspostavljena ne samo kao rekonstrukcija prošlosti već kao živo iskustvo koje će se odražavati u svojoj višestrukoj funkciji.

U predstojećoj studijskoj obradi plana za ekspoziciju nametnut će se i problem daljeg istraživanja, prikupljanja i obrade muzejskog materijala s planom ocjene postojećeg materijala i opsega teme koja će u konačnoj verziji biti postavljena.

U općoj koncepciji Muzej treba imati osnovne funkcionalne dijelove (dok su područne zbirke zasebna cjelina čiji se centralni dijelovi poput dokumentacije, biblioteke i dr. trebaju nalaziti u matičnoj ustanovi):

- prijemni i prodajni prostor
- depo/radni i studijski

- dokumentacijski dio sa stručnom bibliotekom
- preparatorsku radionicu (za preventivnu zaštitu građe)
- fotolaboratorij
- spremište izložbene opreme i a-v opreme
- radni prostor za kustose, direktora
- izložbene prostorije za stalni postav muzeja
- višenamjenski prostor (za predavanja, povremene izložbe i dr.)

Muzej kao kulturni i edukativni centar s raspoloživim informacijskim potencijalom u integralnom sagledavanju dogovorene osnovne teme i događanja u širem rasponu osnovne teme lokalne povijesti trebat će temi pristupiti multidisciplinarno.

Programiranje kao opći proces, analiziranje prijedloga i krajnjih ciljeva kustosa, formuliranje zahtjeva za područje arhitektonske promjene, utvrđivanje minimalnog standarda u odnosu kustos-predmet, te sama oprema muzeja tek je makroskopski pristup nužnoj detaljnoj studiji i svojevrsni referentni dokument (sinteza) daljega rada.

U ovoj fazi tzv. predprogramiranja u prijedlogu izrade glavne linije koja će sadržavati tematski i kronološki pristup prezentaciji građe bitno je, po utvrđivanju općeg programa, obaviti komparaciju s postojećim predmetima i građom radi dopune kulturnom, tematskom i kronološkom planu ekspozicije. Programom prvenstveno treba odrediti muzejsku muzeološku tematiku, odrediti čvrste granice područja na kojem muzej djeluje i napose definirati detaljnu muzejsku strukturu — određivanjem broja i vrste stručnih radnika vodeći računa o postojećem kao i potencijalnom muzejskom fundusu.

Metodologija moderne interpretacije muzejskog predmeta traži vremensku dimenziju ljudskog postojanja, konkretno ljudsko oružje te će i status izloženih predmeta i njihova utvrđena značaja u stalnom procesu komuniciranja (čovjek-predmet) morati dobiti takovo mjesto. Paralelno će opća linija postava sadržavati ili/i otkrivati dodire koprivničke regije sa zbivanjima u širem umjetničko-geografskom prostoru kojem pripadaju i kojem se i pripočava kulturni potencijal sredine u kojoj je baština nađena ili postoji.

Stručno će datiranje određene pojave, ne ulazeći ovom prilikom u detalje, tražiti i dvostruku nazaku — jednu koja približava ili točno određuje vrijeme nastanka pojave/oblika i kojih je čovjek nosilac pojavnosti i one koja označava vrijeme nastanka predmeta, objekata kada je stvaralac samo preuzeo ili prenio stvaralački čin.

Ako su muzejski predmeti i muzejski materijal ne samo realne konstante oblika i upotrebnosti u njihovom kontinuitetu već i sam kontinuitet u dugom procesu shvaćanja suvremena će interpretacija osmišljavati i muzejski materijal ka jednoj novoj saznajnoj mogućnosti.

Potpuni muzejski program s relevantnim područjem nauke, tehnologije, umjetnosti i dr., predmeti vezani uz društvenu, političku i kulturnu evoluciju društva — prema razdobljima, regijama i temama mogući je pristup daljoj razradbi osnovne teme novoga postava Muzeja grada Koprivnice.

Sve ove tematske prijedloge, razrađene prema postojećim područnim zbirka, donaciji Malančec i samom Muzeju, opsežnije će biti prezentirane u dodatnom materijalu, podlozi za programiranje.

Stoga se ovaj prijedlog uvrštava u naznake potrebne za programiranje osnovne teme.

Tomislav Šola, Muzejski dokumentacioni centar Zagreb

ZADACI PROGRAMIRANJA

I mimo teoretiziranja u posljednje je vrijeme primjetno da muzejski radnici s novom ozbiljnošću pristupaju problemu ostvarivanja uvjeta za funkcioniranje svojih ustanova. Financijski uvjet nije jedini i najvažniji, a čak se čini da njegovom rješavanju može bitno pomoći obnova motivacije i nova stručnost muzejskih radnika. (O tome je i u našoj muzeološkoj literaturi bilo dosta govora).

Sa svojom poviješću, kulturnim i privrednim potencijalom, kao centar jedne regije — Koprivnica ima mogućnosti i obavezu razvoja muzejske djelatnosti u smislu višeg stručnog standarda. Proces programiranja uključuje i fazu širih stručnih konzultacija koje će pomoći da se problem reorganizacije (u smislu prostora i radnog procesa) sagleda u svim svojim dimenzijama.

U tom će smislu finalnoj bazi planiranja morati prethoditi elaborat čija bi svrha bila da definira »projektni zadatak«. Imajući na umu zahtjeve struke i zahtjeve okoline odnosno korisnika, elaborat bi morao:

- definirati sadašnje stanje muzeja u svim važnijim pojedinostima njegovog funkcioniranja
- definirati potrebe grada i regije za djelatnošću čiji bi prirodni izvršilac morao biti muzej
- definirati današnje mogućnosti, odnosno učiniti analizu neiskorištenih potencijala
- definirati dugoročnu projekciju u kojoj bi trebalo razgraničiti faze rada

U sam proces programiranja potrebno je uložiti maksimalan stručni napor i investirati potrebna sredstva, jer se radi o ulaganju koje se u budućem funkcioniranju muzeja višestruko vraća. Jasan i stručno osnovan dugoročni program služiti će kao dodatni argument u pribavljanju financijskih sredstava.

Iz prakse ekomuzeja treba preuzeti već u procesu programiranja neke predloške samoupravnog odlučivanja korisnika usluga muzeja.

Jednom izrađen idejni projekt, programski elaborat — trebalo bi dati na javnu raspravu i javni uvid. Predavanjem, crtežima, dijagramima i publikacijom koja bi morala biti tiskana potrebno je najširu javnost upoznati sa stanjem i mogućnostima. Programiranje i razni oblici njegovog javnog očitovanja ili pak participacije, dio su neophodnih odnosa s javnošću i neka vrsta marketinga i agitacije.

Prva faza rada na projektu programiranja, na sasvim općenitoj razini konzultacija sa širim krugom stručnjaka iz Jugoslavije ima ulogu definiranja opće strategije i trebala bi pomoći u kasnijem izboru užeg radnog tima koji će nastaviti posve konkretan rad na terenu. Potrebno je iskoristiti takav skup da bi se prikupila iskustva u strategiji i provedbi sličnih pokušaja u Jugoslaviji.

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

(Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Ljerka Albus, Darko Sačić, Mirjana Dučakijević, Magdalena Lončarić, Marina Šimek

Odgovorni urednik: Darko Sačić

Prelom: Uredništvo

Naslovna stranica: Darko Sačić

Fotografija — Davor Putar

Muzejski vjesnik izlazi jedanput godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Glasilo solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Za sadržaj priloga odgovaraju autori.

Nakladnik:

Gradski muzej Varaždin

Za nakladnika: Darko Sačić

Tisak: »Zrinski« Čakovec

Broj 10 — Ožujak 1987.

God. X

Naklada 800 komada

Naslovna stranica: S izložbe »40. godina arheoloških istraživanja u sjeverozapadnoj Hrvatskoj«

Prijevod: Željko Grabar, Vid Lončarić, Ljerka Perči, Marina Šimek, Vesna Šimunić

GRADSKI MUZEJ VARAŽDIN
ARHEOLOŠKI ODJEL

15644